

Національна академія наук України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України
Інститут політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса НАН України
Інститут історії України НАН України
Інститут всесвітньої історії НАН України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Інститут соціальної та політичної психології НАПН України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України
Інститут міжкультурних студій Факультету міжнародних і політичних студій
Ягеллонського університету в Кракові (Польща)
Сучавський університет «Штефан чел Маре» (Румунія)
Інститут педагогіки Університету Марії Кюрі-Скłodовської в Любліні (Польща)
Громадська спілка «Українська асоціація освіти дорослих»
Національний центр «Мала академія наук України»
Інститут обдарованої дитини НАПН України

МАТЕРІАЛИ

*VII Міжнародної міжгалузевої
науково-практичної онлайн-конференції*
**«Культура, наука, освіта:
смісложиттєві цінності
в сучасних умовах»**

25–31 березня 2026 року
*в межах XVII Міжнародної виставки
«Сучасні заклади освіти – 2026»*

DOI <https://doi.org/10.63437/978-617-7734-51-1-2026-1736>

УДК 17.022.1:316.7:316.48:37.013

К90

К90 **Культура**, наука, освіта: смисложиттєві цінності в сучасних умовах : матеріали VII Міжнародної міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 25–31 березня 2026 року). / Упоряд. Л. І. Ткаченко, В. М. Шульга. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2026. – 1 736 с.

ISBN 978-617-7734-51-1

До збірника увійшли статті й тези учасників VII Міжнародної міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції «Культура, наука, освіта: смисложиттєві цінності в сучасних умовах», що відбулася в межах XVII Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти – 2026», у яких автори висвітлюють питання: цінності миру vs цінностей війни; аспекти розвитку українського соціуму як суб'єкта міжнародної спільноти; чинники розвитку суспільства та завдання його розвитку; актуалізацію філософських, соціальних і освітніх проблем у час невизначеності; національні й міжнародні освітні тренди розвитку особистості.

Видання рекомендовано для науковців, керівників і представників закладів освіти, інститутів післядипломної освіти, педагогічних працівників усіх ланок системи освіти.

Статті подано в авторській редакції (збережено авторські мову й граматику). Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела тощо.

УДК 930.2+316.3/323.1+37.01/.02/.06

Вороний Д. Р. Огляд сучасних підходів до управління кадровим розвитком у закладах охорони здоров'я	475
Гадинко О. О. Исторична географія як спосіб вивчення минулого Буковини у XIV–XVIII столітті.	478
Гаптельманова М. М. Цифрова трансформація освіти: упровадження STEM-технологій як відповідь на виклики сучасності	491
Гарань Н. С. Формування професійної ідентичності майбутнього фахівця в контексті глобальних трендів персоналізованої освіти.....	497
Гарюк О. Д., Юхименко О. В., Шинкаренко О. М. Освітній хаб як культурно-ціннісний центр підтримки дітей в умовах воєнного стану	503
Гатеж Т. В. Подолання освітніх втрат учнів засобами креативних психолого-педагогічних технологій.....	510
Голенок Л. П. Цифрова грамотність як фундамент особистісної стійкості в умовах невизначеності: результати ICILS–2023 та практичний вимір	515
Головчук Ю. О. Соціальна політика в умовах невизначеності як простір філософських і освітніх викликів	520
Голуб І. М. Абстрактний живопис як форма самовираження творчої молоді з розладами аутистичного спектру (РАС).....	523
Гомілко О. Є. Інтелектуальне як форма задоволення: турбота vs домінування ...	529
Городинська Г. В. Освітні тренди: від українських ініціатив до світового досвіду	535
Городницька О. В. Інклюзивні екологічні гуртки як модель розвитку соціальної та емоційної компетентності особистості	541
Грановська О. С. Англійська мова як чинник розвитку сучасного суспільства: смисложиттєвий і ціннісний виміри	546
Гриньків А. П. Соціальне інспектування в цифровій державі: нові контури публічного управління у сфері соціального захисту	550
Гринько І. М. Освітні екосистеми майбутнього: синергія технологій та людяності в розвитку особистості	554
Грицай Ж. М. Формування критичного мислення на уроках історії.....	562
Грицку В. С. Впровадження національних традицій в освітній процес засобами інноваційних педагогічних технологій.....	568
Грищенко О. Б. Штучний інтелект як чинник трансформації освітнього процесу: можливості та виклики використання Grok.....	576
Грошовенко О. П. Філософія інтегративного підходу в початковій освіті: від фрагментарних знань до життєвих компетентностей	580
Гудзенко Н. Г. Комунікація як основа соціалізації дітей із порушеннями слуху в умовах сучасних освітніх викликів	587

Головчук Ю. О.,
д.е.н., завідувач кафедри менеджменту та маркетингу,
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова,
holovchuk312@ukr.net

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ЯК ПРОСТІР ФІЛОСОФСЬКИХ І ОСВІТНІХ ВИКЛИКІВ

У роботі досліджено соціальну політику в умовах невизначеності як багатовимірний простір, у якому поєднуються філософські, соціальні та освітні виклики. Обґрунтовано, що сучасні трансформаційні процеси зумовлюють необхідність переосмислення ціннісних засад соціальної політики, зокрема принципів соціальної справедливості, солідарності та відповідальності. Акцентовано увагу на зростанні ролі адаптивності, гнучкості управлінських рішень і довіри до інституцій у забезпеченні ефективності соціальної політики.

Розкрито значення освітнього компоненту як ключового чинника формування соціальної стійкості суспільства, розвитку людського потенціалу та подолання соціальної нерівності. Визначено, що інтеграція соціальної та освітньої політики, орієнтація на навчання впродовж життя, розвиток критичного мислення та цифрових компетентностей є необхідними умовами ефективного реагування на виклики невизначеності.

Зроблено висновок, що соціальна політика в сучасних умовах має трансформуватися у напрямі поєднання інноваційних підходів із гуманістичними цінностями, що сприятиме формуванню стійкого, інклюзивного та соціально відповідального суспільства.

Ключові слова: соціальна політика, невизначеність, філософські виклики, освітні трансформації, соціальна справедливість, людський потенціал.

This study examines social policy in conditions of uncertainty as a multidimensional space where philosophical, social, and educational challenges converge. It argues that contemporary transformational processes necessitate a rethinking of the value foundations of social policy, particularly the principles of social justice, solidarity, and responsibility. Attention is focused on the growing role of adaptability, flexibility of management decisions, and trust in institutions in ensuring the effectiveness of social policy.

The significance of the educational component as a key factor in shaping social resilience, developing human potential, and overcoming social inequality is revealed. It is determined that the integration of social and educational policies, a focus on lifelong learning, and the development of critical thinking and digital competencies are necessary conditions for effectively responding to the challenges of uncertainty.

It is concluded that social policy in modern conditions must transform toward combining innovative approaches with humanistic values, which will contribute to the formation of a sustainable, inclusive, and socially responsible society.

Keywords: social policy, uncertainty, philosophical challenges, educational transformations, social justice, human potential.

Сучасний світ дедалі частіше характеризується як простір невизначеності, де швидкі соціальні, економічні, технологічні та політичні зміни трансформують

звичні механізми функціонування суспільства. Невизначеність перестає бути тимчасовим явищем і набуває статусу сталого розвитку. У таких умовах особливої ваги набуває соціальна політика як інструмент забезпечення стабільності, соціальної справедливості та підтримки людського потенціалу. Водночас вона стає не лише практичною сферою управління, а й простором глибокого філософського осмислення та освітнього переосмислення.

Філософський вимір соціальної політики в умовах невизначеності пов'язаний передусім із переоцінкою базових цінностей, на яких ґрунтується суспільство. Питання справедливості, рівності, відповідальності держави та індивіда, довіри до інституцій набувають нового звучання. Якщо в умовах відносної стабільності соціальна політика могла спиратися на усталені моделі та довгострокові прогнози, то в ситуації невизначеності вона змушена діяти в умовах ризику, обмеженої інформації та постійної зміни пріоритетів. Це вимагає переходу від жорстко регламентованих підходів до більш гнучких, адаптивних і ціннісно орієнтованих стратегій.

Одним із ключових філософських викликів є пошук балансу між універсалізмом і адресністю соціальної підтримки. З одного боку, держава має гарантувати базові соціальні стандарти для всіх громадян, з іншого – враховувати індивідуальні потреби та вразливість окремих груп. У ситуації невизначеності цей баланс стає ще більш крихким, оскільки зростає кількість людей, які потрапляють у зону ризику, а ресурси залишаються обмеженими. Відтак соціальна політика повинна базуватися не лише на економічній доцільності, а й на етичних принципах солідарності та соціальної відповідальності.

Не менш важливим є питання довіри як філософської категорії та практичного ресурсу соціальної політики. У кризових умовах рівень довіри до державних інституцій часто знижується, що ускладнює реалізацію навіть найефективніших соціальних програм. Тому формування відкритого діалогу між державою та суспільством, прозорість рішень і участь громадян у формуванні політики стають необхідними умовами її ефективності. Соціальна політика перетворюється на простір взаємодії, де важливу роль відіграє не лише результат, а й процес прийняття рішень.

Освітній вимір соціальної політики в умовах невизначеності проявляється у необхідності підготовки нових типів фахівців, здатних працювати в умовах змін і невизначеності. Традиційні освітні моделі, орієнтовані на передачу стабільного набору знань, поступово втрачають ефективність. Натомість зростає потреба у формуванні критичного мислення, здатності до міждисциплінарного аналізу, адаптивності та готовності до безперервного навчання. [1, с. 265-272; 2]

Освіта стає не лише інструментом підготовки кадрів для реалізації соціальної політики, а й важливим чинником формування соціальної стійкості.

Саме через освітні практики формуються цінності солідарності, взаємопідтримки, відповідальності за спільне благо. У цьому сенсі освітня політика тісно переплітається із соціальною, створюючи єдиний простір розвитку людського потенціалу. [3, с. 596-599; 4, с. 45-54]

В умовах невизначеності особливого значення набуває концепція навчання впродовж життя. Динамічність сучасного ринку праці, поява нових професій і зникнення традиційних форм зайнятості вимагають постійного оновлення знань і навичок. Соціальна політика має враховувати ці тенденції, створюючи умови для доступної та якісної освіти на всіх етапах життєвого шляху людини. Це включає розвиток неформальної освіти, цифрових платформ навчання, програм перекваліфікації та підтримки професійної мобільності.

Ще одним важливим напрямком є інтеграція соціальної та освітньої політики у відповідь на виклики нерівності. Освітні можливості значною мірою визначають соціальні шанси людини, тому забезпечення рівного доступу до освіти стає ключовим інструментом зменшення соціальної диференціації. У ситуації невизначеності ризику нерівності лише посилюються, що вимагає від держави активних дій щодо підтримки вразливих груп населення.

Соціальна політика в умовах невизначеності також стикається з викликами цифровізації. З одного боку, цифрові технології відкривають нові можливості для надання соціальних послуг, підвищення їх доступності та ефективності. З іншого – вони створюють нові форми нерівності, пов'язані з доступом до технологій та рівнем цифрової грамотності. Освіта відіграє ключову роль у подоланні цифрового розриву та забезпеченні рівних можливостей для всіх членів суспільства. [5; 6, с. 33-43]

Не можна оминати і питання психологічної стійкості суспільства. Невизначеність супроводжується підвищеним рівнем тривожності, стресу та соціальної напруги. Соціальна політика повинна враховувати ці засади, розвиваючи системи психологічної підтримки, формуючи культуру ментального здоров'я та сприяючи соціальній згуртованості. Освіта, у свою чергу, має інтегрувати елементи емоційного інтелекту, навичок саморегуляції та стресостійкості.

Таким чином, соціальна політика в умовах невизначеності постає як складний багатовимірний простір, у якому перетинаються філософські засади, соціальні практики та освітні стратегії. Вона потребує нових підходів, що поєднують гнучкість і системність, раціональність і ціннісну орієнтацію, інноваційність і соціальну відповідальність.

Отже, невизначеність не лише створює виклики, а й відкриває можливості для переосмислення ролі соціальної політики. Вона стимулює пошук нових моделей взаємодії між державою та суспільством, оновлення освітніх підходів і

поглиблення філософського розуміння соціальних процесів. Саме в цьому поєднанні народжується потенціал для формування більш стійкого, справедливого та гуманістичного суспільства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Казарян О. Системне вдосконалення фінансових інструментів соціальної політики для вразливих груп. *Modeling the development of the economic systems*. 2026. № 1. С. 265-272. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2026-19-33>
2. Фротер О. С., Тупчій О. С., Сидоренко О. С. Соціальна політика держави в умовах децентралізації та воєнного стану. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. № 19. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15862865>
3. Головчук Ю.О., Палагнюк Г.О. Партнерство освіти і бізнесу як основа інноваційної підготовки менеджерів. Тези доп. навч.-метод. конф. «Синергія освітніх інновацій і потреб ринку праці: нові підходи у вищій освіті». Вінниця, 03 березня 2026 р. Вінниця, 2026. С. 596-599. URL: <https://dspace.vnmu.edu.ua/123456789/11577>
4. Сергета І.В., Головчук Ю.О., Назарчук Г.Г., Трет'яков М.С. Державно-приватне партнерство у системі фінансового забезпечення соціальної політики. *Інвестиції: практика та досвід*. 2026. № 3. С. 45-54. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2026.3.45>
5. Holovchuk Y.O., Halachenko O.O., Palahniuk H.O., Tretiakov M.S. Management strategies for the implementation of digital technologies in the healthcare sector. *Efektivna ekonomika*. 2025. vol. 1. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.1.7>
6. Бурик З. Сучасні виклики реалізації соціальної політики в умовах війни та післявоєнного відновлення та в контексті сталого розвитку. *Аспекти публічного управління*. 2025. Т. 13. № 2. С. 33-43. DOI: <https://doi.org/10.15421/152518>

Голуб І. М.,

*старший викладач, голова циклової комісії спеціальності «Дизайн»
ЗП(ПТ)О «Львівський професійний коледж
прикладного мистецтва та дизайну»,
старший викладач кафедри дизайну та основ архітектури
НУ «Львівська політехніка»,
mr.igor.gol@ukr.net*

АБСТРАКТНИЙ ЖИВОПИС ЯК ФОРМА САМОВИРАЖЕННЯ ТВОРЧОЇ МОЛОДІ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ (РАС)

Анотація. У статті досліджується вплив абстрактного живопису на емоційний, сенсорний та творчий розвиток молоді з розладами аутистичного спектру (РАС). Особлива увага приділяється використанню акрилових фарб, текстурних паст і мастихінів як інструментів невербального самовираження. Аналізуються педагогічні спостереження, практичний досвід інклюзивних

Наукове видання

**КУЛЬТУРА, НАУКА, ОСВІТА:
СМИСЛОЖИТТЄВІ ЦІННОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ**

**МАТЕРІАЛИ
VII Міжнародної міжгалузевої
науково-практичної онлайн-конференції
25–31 березня 2026 року**

Упорядники:
Л. І. Ткаченко, В. М. Шульга

Відповідальність за достовірність матеріалів конференції
несуть автори публікацій

Підписано до опублікування: 15 квітня 2026 року.
Умов.-друк. арк. 201,81. Електронне видання.
Зам. № 0204

Видавництво Інститут обдарованої дитини НАПН України
вул. Січових Стрільців, 52-Д, м. Київ, 04053
тел./факс.: (044) 481-27-27
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру серія
ДК № 6081 від 14.03.2018 р.